

Членам Спілки ректорів закладів вищої освіти України
Головам Профкомів університетів

6 червня 2024 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти», яким передбачається зміна основних посад науково-педагогічних працівників, запровадження педагогічних посад в закладах вищої освіти, зменшення кількості годин навчального навантаження та встановлення мінімального обсягу виконання наукової роботи науково-педагогічними працівниками тощо.

На нашу думку, дане рішення призведе до посилення соціальної напруги в колективах, розбалансованості в оплаті праці, оскільки невідомо, який порядок оплати праці педагогічних працівників, кого і як переводити з науково-педагогічних працівників в педагогічні.

Закон не передбачає виділення додаткових коштів закладам вищої освіти на оплату праці додатково залученим науково-педагогічним працівникам за умови зменшення навчального навантаження науково-педагогічних працівників до 500 год.

Незрозумілим і непрогнозованим є введення та облік кількості годин на наукову діяльність.

Викликає сумніви норма педагогічного навантаження в 900 годин, коли в статті 60 Закону України «Про фахову передвищу освіту» сказано «Навчальне навантаження на одну ставку викладацького складу закладу фахової передвищої освіти становить 720 годин на навчальний рік». Зміни до Закону України «Про вищу освіту» призведуть до дискримінації педагогічних працівників, які працюють у закладах вищої освіти у порівнянні з їх колегами у закладах фахової передвищої освіти, і навіть в школах та профтехучилищах, де навчальне навантаження сягає 720 годин на навчальний рік.

Окрім всього виникає гостра проблема бронювання педагогічних працівників, оскільки Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» цього не передбачає.

Незрозумілим є положення про встановлення нормативних обсягів виконання наукової роботи для науково-педагогічних працівників, оскільки вона є інтелектуальною та творчою діяльністю працівника, нормативи оцінки виконання якої завжди будуть мати дискусійний та суперечливий характер. Облік наукових здобутків, напевно, варто здійснювати у кількості виданих монографій, соціально значущих статей, тез, патентів, наявних наукових проєктів і грантів, а не у годинах навантаження науково-педагогічного працівника, які для кожного дослідника можуть бути різними.

Ухвалений Закон не вирішує завдання мотивації та фінансового стимулювання вчених в умовах вимушеного виконання норми наукової діяльності, а також протирічить Бюджетному кодексу України, зокрема у межах виконання бюджетної програми за КПКВК 2201160 «Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики» (освітній бюджет), яка не передбачає наукових досліджень науково-педагогічних працівників.

Не менш критичним для академічної спільноти є невідповідність ухваленого законопроекту таким важливим і стратегічним міжнародним та національним документам як Велика Хартія Університетів (2020), Закон України «Про вищу освіту» та «Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки» (розпорядження Кабінету Міністрів України № 286-р від 23.02.2022 р.), особливо в частині автономії та свобод університетів, де бюрократизації їх діяльності.

У зв'язку з військовою агресією росії проти України, руйнування енергетичних потужностей, перехід до обмеження в споживанні електроенергії, відповідної рекомендації Міністерства освіти і науки України розпочати навчальний семестр в серпні, необхідністю повідомляти про істотні зміни умов оплати праці за два місяці, виникає ситуація, що унеможлиблює виконання норм прийнятого закону.

Даний Закон не отримав схвалення під час обговорення на засіданні Співки ректорів закладів вищої освіти України.